

Povilas Malakauskas:

„Galimybė išsaugoti valstybę – stipri pilietinė visuomenė“

Buvęs Valstybės saugumo departamento direktorius Povilas Malakauskas žvalgybai vadovavo 2007-2009 metais.

Dabar, Lietuvos žvalgybai minint veklos šimtmečio jubiliejų, P. Malakauskas dalijasi savo mintimis apie saugumą, VSD ir jo vietą bei reikšmę valstybėje.

„Šimtas metų tradicijai, tikėjimui, drąsai ir pasiaukojimui. Lietuvos saugumas yra mūsų geopolitinės erdvės atspindys.

“
Geografijos nepakeisi. Mes visuomet gyvenome, gyvename ir gyvensime tam tikrame neapibrėžtume, tam tikroje padidintos rizikos zonoje.

”

Tačiau tai ne problema, tai netgi nėra iššūkis. Tai realybė, tai mūsų pranašumas ir stiprybė.

Tai galimybė kurti, keistis ir keisti, veikti ir laimėti globaliame šių dienų permainų pasaulyje.

Žinios, prognozė ir prevencija yra esminiai faktoriai veikiant sunkiai nuspėjamoje ir nestabilioje aplinkoje. Esu įsitikinęs – žvalgyba turi būti įvardinta Valstybės strategine funkcija šiuolaikinėms grėsmėms įveikti. Gerai subalansuota, integruota ir aktyvi žvalgyba, užtikrinanti efektyvų sprendimų priėmimą.

Kuo didesnė rizika, tuo labiau turi būti išreikšta jėgų pusiausvyra. Būtent todėl Lietuvoje dalis žvalgybinių pajėgumų yra atskaitingi Prezidentui ir Seimui, o kita – Vyriausybei. Esu tikras, kad aiškiai išreikštas ir istoriškai susiformavęs žvalgybinių pajėgumų atskaitomybės balansas geriausiai atitinka Lietuvos geopolitinę padėtį ir interesus. Tokia sistema yra mažiausiai pažeidžiama, atspari nestabilumams ir efektyvi krizių atvejais.

Lietuvoje žvalgyba ir kontržvalgyba bei operacijų paramos pajėgumai yra sukonzentruoti vienoje institucijoje – Valstybės saugumo departamente. Tai ne tik racionalus resursų naudojimas, bet, kas ypatingai svarbu, efektyvus žvalgybos ir kontržvalgybos veiksmų koordinavimas.

Valstybės saugumo departamentas yra ne pasyvus įvykių stebėtojas, o aktyvus dalyvis.

“
VSD tikslas ne tik stebėti aplinkos pokyčius, bet keisti aplinką mūsų valstybei palankia linkme. Tai veiksmingiausia priemonė grėsmėms neutralizuoti, saugumui ir stabilumui užtikrinti.

”

Svarbu, kad Valstybės saugumo departamentas būtų ne tik informacinė tarnyba, bet ir sprendimų paramos institucija. Pasaulį valdo ne tas, kas valdo informaciją. Tai, mano nuomone, jau

vakar diena. Pasaulį valdo tas, kas priima sprendimus. Geriausia informacija yra nieko verta, jeigu nėra savalaikių sprendimų.

Pačios moderniausios sistemos, struktūros ir procedūros yra beprasmės ir tuščios be žmogaus. Darbas sudėtingoje, neapibrėžtoje, nuolat besikeičiančioje aplinkoje užgrūdina žmogų ir sukuria asmenybę.

Tokiomis asmenybėmis buvo Lietuvos valstybininkai, prieškarinio saugumo sistemos kūrėjai: Mykolas Lipčius ir Jonas Polovinskas-Budrys, paskutinis VSD direktorius Augustinas Povilaitis, kuris atsisakė palikti tėvynę pavojuje, buvo bolševikų suimtas ir sušaudytas.

Efektyvi žvalgyba, ambicingas ir kūrybiškas pareigūnas yra būtina, tačiau nepakankama sąlyga Valstybės saugumui užtikrinti.

Vienintelė galimybė išsaugoti Valstybę mūsų geopolitinėje situacijoje – stipri pilietinė visuomenė, tradicijų, kalbos ir vertybių puoselėjimas – tikėjimas valstybe.

Turime įsisąmoninti – mes visi esame tie, kurie tikėjimą kuria ir tik mūsų pastangomis šis tikėjimas tampa valstybe. Kiekvienas gyvenkime ir veikime taip, tarsi Lietuvos likimas ir ateitis priklausytų tik nuo mūsų vieno.“